

Kakšen je vaš odnos do našega slovenskega tiska?

Zgodovina demokracije, svobode in socialne pravičnosti v Evropi je zgodovina svobodnega tiska ali obratno. O teh pojmih se je začelo — in smelo — javno razpravljati šele z nastankom prvega svobodnega tiska. Vsi nasprotniki demokracije, politične svobode in socialne pravičnosti so skušali predvsem onemogočiti ali zadušiti svobodni tisk. Zato niso dajali dovoljenj za tiskanje listov — spomnimo se le težav, ki so jih imeli v tem pogledu ustanovitelji prvih slovenskih listov v preteklem stoletju — ali pa so jim vsilili strogo cenzuro. Prepovedali so uvoz tiska iz tujine, da ne bi vtihotali v patriarhalno avstrijsko cesarstvo kakih novih »huj-skaških« in protiautoritarnih idej. In pri tej praksi so ostali tudi današnji diktatorski in autoritarni ter totalitarni režimi. V takih državah so prepovedi listov in procesi proti njihovim lastnikom in urednikom na dnevnem redu. Spomnimo se samo na »polkovniško« Grčijo, da niti ne omenjamo Sovjetske zveze, kjer je postala svoboda tiska sploh neznan pojem, posebno za mlade ljudi.

A tudi v državah parlamentarne, večstrankarske demokracije je svoboda tiska v neprestani nevarnosti, kot nežna cvetica, ki jo vsak hip lahko pokosi kosa nerodnega kosca ali pobije toča iz hudournega oblaka. Vedno spet se pojavljajo zahrbtni nevarnosti za svobodni tisk. Ponekod v obliki »konzentracije« tiska, s »smrtjo« manjših listov, zaradi ekonomskih razlogov.

V Italiji je zajamčena svoboda tiska v ustavi in vendar je v praksi močno omejena. Omejuje jo v bistvu protiustavni zakon, ki določa, da mora biti vsak list »registriran« na sodišču in lahko brez te »registracije«, ki je dejansko dovoljenje, izda eno samo »edino« številko; pogoji za to, da bo list »registriran« na sodišču, pa so zelo težki, tudi ekonomski. Omejuje jo tudi monopolni položaj časnikarske organizacije, ki ima svoje privilegije — še iz fašističnega časa — prav tako zajamčene z zakonom; ta privilegij je v tem, da mora imeti vsak list za odgovornega urednika poklicnega časnikarja, člana časnikarske organizacije, in mu mora plačevati po tarifi za časnikarje, ki je sorazmerno zelo visoka. To povzroča hude težave majhnim listom in zlasti še listom narodnih manjšin, kot je slovenska, ki nima na razpolago dovolj poklicnih časnikarjev in tudi ne dovolj denarnih sredstev, ter se tem zakonskim klavzulam lahko izogne le zaradi požrtvovalnosti naših časnikarjev.

Tako se lahko reče, da te umetne, protiustavne, čeprav z zakoni sankcionirane omejitve svobode tiska (kakršnih ne poznajo vsaj v formalnem pogledu niti totalitarne države na vzhodu) močno zadevajo zlasti

(dalje na 5. strani)

»VZPOSTAVLJEN JE PRVI STIK - SEDAJ POJDIMO NA DELO«

Besede predsednika vlade slovenski delegaciji

Ko smo v četrtek, 2. t.m., v veliki tiskovni dvorani palače Chigi v Rimu čakali na povratek slovenske delegacije z razgovora pri predsedniku vlade Colombu, smo bili tudi sami — kot sicer večina prisotnih časnika — precej skeptični nad izidom srečanja. Mislili smo si namreč, da so visoki rimski politični krogi preveč zaposleni z vprašanjem izvolitve novega predsednika republike in z vsem, kar je s tem kočljivim problemom v zvezi, da bi lahko posvetili potrebno pozornost vprašanju slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Zato smo pričakovali, da bo predsednik Colombo sicer prijazno poslušal izvajanja naših delegatov, a da bo pri svojem odgovoru kratek in da se zlasti ne bo spuščal v podrobnosti ter da ne bo dajal izjav, ki bi kakorkoli obvezovale vlado.

Priznati moramo, da smo se v svojih predvidevanjih tokrat pošteno zmotili. Že z obrazov posameznih članov delegacije je bilo ob njihovem povratku razvidno, da je bil razgovor zanimiv in zadovoljiv. Predsednik Colombo se v odgovoru na izvajanja naših odposlancev ni omejil le na nekatere izjave splošnega značaja, ki poleg tega nikogar ne obvezujejo, temveč je orisal in pojasnil smernice, ki bodo vodile vlado pri reševanju slovenske manjšinske problematike.

Izjave ministrskega predsednika lahko zato upravičeno smatramo za važen dokument, na katerega se bomo vedno sklicevali pri svojih nadaljnjih političnih prizadevanjih in ki ga bodo morali upoštevati predvsem vladni periferni organi, s katerimi se naša manjšina takorekoč dnevno srečuje in ima pri tem tudi — vsaj doslej — največje težave.

Zdi se nam zato potrebno in važno, da izvajanja predsednika Colomba podrobno navedemo, in sicer tako, kot so nam jih posredovali člani slovenske delegacije takoj po srečanju z ministrskim predsednikom.

Programatske smernice

Potem ko se je poslanec Colombo opravičil, da je do sprejema prišlo šele eno leto po prejemu spomenice in prošnji za sprejem, z jasnimi besedami obrazložil smernice, na katerih temelji politika vlade do neitalijanskih jezikovnih skupnosti v državi. Te skupnosti — je dejal — smatramo za zir bogastva, ki ga moramo in hočemo ovrednotiti, saj se zavedamo, kako prav majhne jezikovne skupnosti lahko veliko pripomorejo k sporazumevanju med narodi in uresničevanju politike dobrega sosedstva. Zaradi tega je vlada proti katerikoli obliki

asimilacije narodnih manjšin in meni, da je treba omogočiti njihov vsestranski družbeni razvoj, kot med drugim predvideva ustava republike.

Pereča vprašanja slovenske manjšine

Kar zadeva slovensko narodno skupnost, je predsednik pripomnil, da je bilo v zadnjem času narejenih nekaj nadaljnjih korakov v njeno korist, pri čemer je izrečno omenil deželo Furlanijo - Julijsko krajino, ki je dala svoj prispevek v tej smeri. Kakovosti tega prispevka — je v tej zvezi dejal predsednik Colombo — menda ne moremo zanikati in kvečjemu lahko govorimo o njegovi velikosti. Priznal pa je, da obstaja vrsta kompleksnih problemov, ki jih bo vlada proučila tudi na zakonodajni ravni, da se zagotovi skladen in nemoten kulturni, gospodarski in socialni razvoj manjšinske skupnosti.

O slovenskem šolstvu je predsednik rekel, da bo vlada pospešila proučitev zakonskega predloga, ki sta ga vložila poslanca Belci in Škerk, pri čemer bo upoštevala tudi morebitne spreminjavalne predloge. O ustanovitvi stolice za slovenski jezik in slovstvo pri tržaški univerzi je pripomnil, da so za to vprašanje sicer pristojni predvsem akademski organi univerze same, vendar vlada ne bo odklonila svojega sodelovanja. Vlada bo dalje nudila konkretno pomoč kulturni dejavnosti manjšine — pri tem je Colombo omenil Slovensko gledališče — pri čemer bo bolj kot doslej upoštevala načelo velikosti, kar pomeni, da bo pomoč znatnejša.

Predsednik je nato zagotovil, da je vlada popolnoma naklonjena odpravi vse fašistične zakonodaje, kar bo po njegovem izvedeno v okviru reforme obstoječih zakonikov. V tej zvezi bo rešeno tako vprašanje uporabe slovenskega jezika na sodiščih in sploh v vseh javnih uradih kot tudi problem prisotnosti uradnikov in nameščencev z znanjem slovenskega jezika v upravah ter uradih javnega značaja. Omenil je tudi vrnitev popačenih priimkov v izvorno obliko, za kar je zagotovil polno pripravljenost vlade, in končno poudaril načelo, da je treba vsej manjšini, ne glede na kraj, kjer prebiva, nuditi enako zaščito, to je zagotoviti popolnoma enako ravnanje. Le glede beneških Slovencev je Colombo izrazil določen pomislek, češ da je o tamkajšnji dejanskosti slišal nasprotujoče si glasove, kar pa nikakor ne pomeni, da je vlada gluha za to problematiko. Vlada jo želi le globlje in

(Nadaljevanje na 3. strani)

Drago Legiša

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 12. decembra, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Schubert: 3 glasbeni utrinki, op. 94. Igra pianist Badura-Skoda. 10.45 Za dobro voljo. 11.15 N. Krajgerjeva »Nina na Ceylonu«. Mladinska zgodba. Prvi del. 11.35 Ringaraja za naše malčke. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.45 Miniaturni koncert. 16.30 Šport in glasba. 17.30 N. Manzari: »Igra v štirih«. Tridejanka. Prevedla J. Komarčeva. Igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu, režira Skrbniškova. 19.10 Priljubljeni pevci. 19.30 Bednarik: »Pratika«. 20.30 Sedem dni v svetu. 21.00 Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti. 21.20 Semenji plošč. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 13. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Smučanje na Slovenskem od Blok do Planice«. 12.10 Pomenek s poslušavkami. 13.30 Glasba po željah. 17.30 Za mlade poslušavce: Disc-time - Mladina v zrcalu časa - Ne vse, toda o vsem. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 Slavni dirigenti: Pierre Monteud. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.45 Zbor »Julia«. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Pesmi brez zatona. 21.00 Kulturni odmevi. 21.20 Orkester proti orkestru. 21.50 Slovenski solisti. Flvtist Boris Campa, pianist Lipovšek. Friderik Veliki: Sonata; Roussel: Joeurs de flute. 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 14. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe. 18.15 Umetnost. 18.30 Komorni koncert. 18.55 Veliki mojstri jazza. 19.10 Pesniški svet Srečka Kosovela: »Narod - pesnikova bolečina«, prip. M. Kravos. 19.20 Otroci pojo. 19.30 Nekoč je bilo... 19.45 Armenske pesmi in plesi. 20.00 Šport. 20.35 Paisiello: »Fedra«, opera v 2. dej. 22.40 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 15. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol) »Z vlakom«. 12.10 »France Magajna«, prip. M. Cendova. 13.10 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Slovensčina za Slovence - Kako in zakaj. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 Duo Perpich - Passaglia. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Glasbeni vrtljak. 19.50 Otroški zbor »Kraški slavček« iz Nabrežine, vodita radovič in Ambrozet. 20.00 Šport. 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.15) Za vašo knjižno polico. 22.05 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 16. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 11.50 Saksfonist Sax. 12.10 »Prosvetno društvo »Rečan« z Ljes«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: iDisc-time - Slovarček sodobne znanosti - Ne vse, toda o vsem. 18.15 Umetnost. 18.30 Umetniki in občinstvo. 19.10 Pisani balončki. 19.30 Vam ugaja jazz? 20.00 Šport. 20.35 A. Strindberg: »Smrti ples«. Drama. Igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu, režira Rustja. 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 17. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol) »Pastirci, vstanite!«. 12.10 Pomenek s poslušavkami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Kjudrov trio. 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (ponovitev). 18.50 Sodobni slovenski skladatelji. Bravničar: Plesni kontrasti. Orkester RTV Ljubljana vodi Hubad. 19.10 Slovenski narečni dokumenti: »Dve pridigi iz leta 1824 v Špetru Slovenov«. 19.20 Novosti v naši diskoteki. 19.40 Poje Slovenski oktet. 20.00 Šport. 20.35 Gospodarstvo in delo. Koncert operne glasbe. 21.50 Folklorni plesi. 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 18. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 Prilagaanje v živalskem svetu: »Življenje v puščavi«. 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.55 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste. 16.10 Album operet. 16.50 Jazz. 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time, pripravlja Lovrečić - Vaše čtivo - Moj prosti čas. 18.15 Umetnost. 18.30 Koncertisti naše dežele. 18.45 Poker orkestru. 19.10 Družinski obzornik. 19.40 Mešani zbor »Kočo Racin«.

Zapleten politični položaj na Hrvaškem

Stavka univerzitetnih in drugih študentov na Hrvaškem, o kateri smo poročali zanj, se je zaključila prve dni tega meseca. Še prej je doživela hude kritike in napade od nekaterih hrvaških političnih voditeljev in nazadnje tudi od samega predsednika republike Tita.

V zvezi s temi dogodki se je v Karadjordjevu v Srbiji sestalo na 21. seji predsedstvo Zveze komunistov Jugoslavije, ki je podrobno preučilo vzroke dogajanja na hrvaškem vseučilišču in trenutni politični položaj v tej republiki. Na tem zasedanju je bilo poudarjeno, da je »vprašanje deviznega in zunanjetrgovinskega sistema v Jugoslaviji samo povod za sedanjo zaostritev političnega položaja v hrvatski republiki, medtem ko so resnični vzroki globlji in bolj zapleteni.

Na seji je predsedstvo Zveze komunistov ugotovilo, da se je na Hrvaškem izoblikovalo v okviru partije in izven nje gibanje z močnim hrvaškim nacionalnim obeležjem, ki uživa podporo dela partije same, kulturne organizacije »Hrvatska Matica« (ta izdaja svoj list »Hrvatski tjednik«) in organizacije hrvaških univerzitetnih študentov.

Maršal Tito je to gibanje označil za nacionalistično, nezakonito in kontrarevolucionarno, češ da ni odraz in izraz težen jugoslovanskega delavskega razreda, o katerem je dejal, da ga ne moremo ločiti po narodnosti, temveč da je samo eden, in sicer jugoslovanski. Pri tem je ostro grajal nekatere hrvaške partijske voditelje, češ da so bili do tega gibanja preveč popustljivi. V listih pa so se že začeli pojavljati prvi na-

padi na predsednico centralnega komiteja Zveze komunistov Hrvaške dr. Savko Dabčević - Kučar, na znanega partijskega voditelja in člana predsedstva Jugoslavije Mika Tripala ter še na nekatere druge politike.

Za pravilno razumevanje dogajanj na Hrvaškem je treba po vsej verjetnosti seči s spominom malo nazaj, in sicer v čas, ko so se v Jugoslaviji odločili za najnovejšo ustavne spremembe, ki naj bi dale večjo suverenost posameznim republikam in s tem največjim narodom. Očitno je, da hrvaško nacionalno »gibanje« drugače pojmuje državnost hrvaške republike kot sicer izhaja iz uradnega tolmačenja vodstva Zveze komunistov. Samo tako si lahko razlagamo besede maršala Tita, ko je dejal, da se suverenost republik izraža samo v njihovih medsebojnih odnosih, nikakor pa ne navzven, to je v mednarodnih odnosih.

Za Tita in njegove sodelavce so nakazane ustavne spremembe največ, kar se lahko dovoli posameznim republikam, kajti večje gospodarske in politične pristojnosti bi utegnile ogroziti obstoj jugoslovanske države.

V sami Hrvaški pa je položaj še bolj zapleten zaradi obstoja precejšnjega števila avtohtonega srbskega prebivalstva v nekaterih predelih te republike. Zato je dolgotletni hrvaški partijski voditelj Bakarić v nekem govoru poudaril, da je prav hrvaški nacionalizem tisti, ki bi lahko porodil velikosrbski nacionalizem in bi se na ta način pomembno in zapleteno vprašanje mednarodnih odnosov v Jugoslaviji še bolj zapletlo in zaostrilo.

Vojna v južni Aziji

Novo vojno med Indijo in Pakistanom je lahko ironično komentirati, kot je stari to znana snobistična revija »Der Spiegel« v Hamburgu s karikaturu, ki kaže do okostja sestradanega Indijca in Pakistanca za mizo, na krožnikih pred seboj pa imata tanka namesto hrane, z grozeče naperjenima topovoma. »Der Spiegel« se je hotel menda s tem ponorčevati iz vojne lačnih, češ rajši naj bi porabili tisti denar za hrano. Po tej logiki urednikov »Spiegla« bi si smeli privoščiti vojno samo siti in bogati narodi, ker je luksuz. Toda v resnici je bila vojna vedno bolj povezana z usodo revnih in lačnih kot bogatih in sitih narodov, vse od davnih dob, ko so stradajoča in revna ljudstva vdiralna na ozemlja svojih srečnejših sosedov, da jih opleniijo in si potešijo najnujnejše potrebe, do najnovejših primerov v Afriki in Aziji. Že v molitvi je rečeno: »Kuge, lakote in vojne, reši nas, o Gospod!« Vojna je vedno v družbi drugih stisk in zatiranja, pa bodisi da je njihov vzrok ali njihova posledica.

Tudi vojna med Indijo in Pakistanom je posledica cele verige stisk in človeških zmot. Nenehne stiske bengalskega prebivalstva v Vzhodnem Pakistanu in nesposobnost ter brezbriznost osrednje pakistanske vlade, da bi jih odpravljala, so povzročile, da se je bengalsko ljudstvo začelo upirati centralistični ureditvi države in zahtevalo avtonomijo. Ta volja Bengalcev v Vzhodnem Pakistanu je prišla do izraza pri letošnjih

volitvah, toda Jahia kan, diktator Pakistana, se je pokazal trmoglav in topoumen kot vsi diktatorji, ter je odklonil pogajanja. Prišlo je do nemirov, ki so jih pakistanske čete v krvi zadušile, bengalskega političnega voditelja pa odpeljale v ječo v Zahodni Pakistan.

Začelo se je krvavo maščevanje nad upornim bengalskim ljudstvom. Ljudje so v strahu bežali v sosednjo Indijo, kjer žive v obmejni deželi prav tako Bengalci. Bili so gostoljubno sprejeti, dobili so varno zatočišče, toda Indija ne more sama vzdrževati deset milijonov beguncev, ki so prinesli s seboj kvečjemu nekaj slabe obleke. Združeni narodi in mednarodne dobrodne ustanove pa so se pokazali popolnoma brezbrizni za usodo teh ljudi, kajti U Thant kot zviti Azijec si ni hotel nakopati nasprotja nobene tabora, ki je soudeležen pri igri v Aziji. Begunci so stradali in mnogi so umrli od lakote in kolere, zlasti otroci.

Indira Gandhi je skušala doseči tako od veselil kot od Jahia kana, da bi se mogli vrniti begunci domov, ne da bi se jim kaj hudega zgodilo. Toda veselile so imele glede tega problema gluha ušesa, Jahia kan pa se o tem sploh ni hotel pogajati. To in pa politični računi so pripravili Indiro Gandhi do

(nadaljevanje na 6. strani)

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Crispi 54 - tel. 77-21-51

Politična zavzetost kristjanov

Argument, ki ga imamo pred sabo, ni niti nov, saj ga pogosto na tak ali drugačen način srečujemo v evangelijih, niti ni presenetljiv, saj se je zlasti višja cerkvena oblast od Konstantinovih časov sem vedno bolj zapletala v čisto politične igre posvetnih oblasti. Tako poznamo dolgo obdobje teokracije in še daljše ter bolj razvejano obdobje cesaropapizma in nazadnje ne morda novo, pač pa v XX. stoletju močno razširjeno gibanje klerikalizma, ki smo mu tu in tam še vedno priča. In prav v zvezi z novim klerikalizmom, ki ga je zaslutiti tudi še kje v Sloveniji in zamejstvu, je treba podčrtati njegovo absurdno in anahronistično poslanstvo zlasti po jasni obsodbi v okrožnici »Pacem in terris« in v koncilski pastoralni konstituciji.

Prav tako moramo podčrtati nekrščanski odnos do sveta in družbe s strani tistih kristjanov, ki se zavestno in omalovažujoče odvrtajo od politične zavzetosti. Ta drugi odnos je morda lažji in za nekatere kristjane manj problematičen, saj se na tak način predhodno zavarujejo pred možnimi spodrseljaji in nujnimi tveganimi odločitvami. Ne vem pa, s kakšno pravico in v smislu katerega Kristusovega nauka se nekateri kristjani odtegujejo dogajanju in sodelovanju v vsakdanjem, torej tudi političnem življenju svoje družbene ureditve.

Seveda, ostaja odprto in do danes malo raziskano vprašanje, za kakšno politično zavzetost pravzaprav gre in kaj naj kristjan razume pod imenom politika.

Že več let je, odkar smo se kristjani odpravili na dolgo in ne najlažjo pot odkrivanja in ponovnega ovrednotenja osnovnih krščanskih pogledov za življenje na svetu. Prav v tem iskanju pri izvirih krščanstva smo se nujno spet srečali s pogledi evangelijev glede odnosa do politike, v katerih sta, kot v celotni krščanski veri, nerazdružno povezani inkarnacija in transcendenca. Govoriti o materialnih vrednotah v evangelijih je na tem mestu povsem razumljivo, saj je v njih zelo jasen in določen politični nauk, ki se nanaša na denar, nasilje, pravico, na pravičnost in drugo. Bolj kot kdajkoli poprej je danes nujno nastopiti proti nevarni in izkrivljeni predstavi utelešenega krščanstva na vseh mogočih področjih človekovih dejavnosti, razen v političnem prizadevanju. Toda kakšno naj bo konkretno to politično delo kristjanov?

Cerkev in kristjani ne smejo izražati osnovnih vrednot svojega poslanstva izven družbe, v kateri živijo, in ne smejo vezati nanjo le kakšen svoj moralistični placet ali non placet. Cerkev in kristjani morajo oznanjati svoj evangelij znotraj človeške družbe, tudi znotraj tistega dela, ki ji je morda najbolj oddaljen in tuj, ki je celo nasproten in sovražen in ki je iz ateizma skoval svojega bojnega konja. In tem sledjim se bodo kristjani lahko približali in jim posredovali svoje bivanjske predloge le v primeru, če se bodo z vsemi bivanjskimi problemi soočali in se zanje zavzemali.

Zato ponovno trdim, da je beg kristjanov pred politično zavzetostjo znak njihove šibke krščanske zavesti in znak pomanjkanja pristne humanistične odprtosti svetu. Morda so te ugotovitve za nas vse še zelo dvomljive in težko sprejemljive, toda pomislimo

le, da se je drugod po svetu, v socialno bolj zaostalih predelih, razvila živa in današnjemu času odgovarjajoča krščanska zavzetost in to tudi pri krščanskih mislecih in teologih: odtod teologija politike, teologija revolucije, teologija socialne pravičnosti, teologija dialoga. Nastopanje proti takim novim smerem in odkritjem na verskem področju lahko označimo samo za nekrščansko, zlasti pa za nečloveško dejanje. Politična veda evangelijev sili kristjane v življenjsko, v telesno pričevanje, ki naj ga kristjani in nekrstjani zaživimo v vsej njegovi globini, kot eno samo telo, prav tako kot ga je ustvaril Bog. Kristjani se zato ne smejo več zapirati v svoje sindikate, v svoje šole, v svoje politične stranke, ki so vse le nekaj anahronističen podaljšek srednjeveške teokracije in ki so prav tako protievangeljske kot je njihov nostalgični model.

Kristjanova politična zavzetost se torej ne izraža v raznih krščanskih strankah in gibanjih, katerih glavni namen je združevati in pogojevati kristjane, svoje člane. Duh nove, pristne zavzetosti gre skozi najrazličnejše politične, gospodarske in socialne forume, ki so pripravljeni na dejansko enakopravno sodelovanje različnih mnenj v iskanju najboljše poti zato, da bi ustvarili življenje na svetu čimbolj človeško. In odgovornost kristjanov je v tem, da se ne umikajo pred takimi težkim in bistvenim soočenjem z vsemi pozitivnimi družbenimi silami.

Prav v luči teh ugotovitev sem z veseljem sprejel poglede in predloge Mirjam Gregor-

čičeve v zadnji številki »Zaliva« pod naslovom »K vprašanju slovenske biti ali ne-biti«. V njenem članku bi bilo treba marsikaj še poglobiti in razširiti, toda to delo nas zdaj še vse čaka. V glavnem pa se mi zdijo njeni osnovni oprijemi ne samo pozitivni in sprejemljivi, ampak naravnost nujni, če nečemo kot kristjani spet prezreti znamenj časa in se spet pogubno zasanjati v obljubljenno božje kraljestvo. Medtem pa bosta svet in človeštvo šla nemoteno naprej tudi brez Cerkev in kristjanov, kvečjemu nekoliko opeharjena in osiromašena za duhovno bogate krščanske vrednote.

Po vsem tem tudi sledi, da se kristjani ne moremo in ne smemo umikati pred danes že tako razširjeno in ponekod tudi pogljobljeno ideologijo marksizma. Res je, da krščanstvo in marksizem operirata na dveh različnih valovnih dolžinah, toda prav tako je res, da se oba zavzemata za osnovne človekove vrednote svobode, pravice, bratstva, enakosti in da imata zato oba v svoji podlagi vedno nov in revolucionarni značaj. Ne gre tudi pozabiti, da se je marksizem dejansko razvil v XIX. stoletju na tistih področjih človekove dejavnosti, kjer je krščanstvo zaradi zgodovinskih deviacij odpovedalo. In vsem je znano, da so na svetu že področja, kjer si ta ideologija in ta religija vzajemno pomagata. Nove perspektive v teologiji upanja so tudi pokazale novo presenetljivo področje skupnih točk marksizma (ki je tudi ideologija in ne samo politična praksa, ki teži za oblastjo) in krščanstva. Nastopati proti temu dialogu in se zavzemati za pogubno ločitev duhov spada kvečjemu v Rimski katolik, ne pa v dobo krščanskega socialnega gibanja. *Igor Tuta*

»Vzpostavljen je prvi stik - sedaj pojdemo na delo«

(Nadaljevanje s 1. strani)

bolj pozorno preučiti, ker bi ne hotela s svojimi ukrepi in s svojim ravnanjem položaja poslabšati, namesto da bi ga zboljšala.

Na koncu se je predsednik vlade zahvalil za obisk in dejal, da računa na nadaljnje sodelovanje slovenskih predstavnikov. »Vzpostavljen je bil prvi stik; sedaj pojdemo na delo,« je zaključil svoja izvajanja predsednik Colombo.

Pred odhodom v Rim smo v kratkem razmišljanju napisali, da pomen srečanja našega odposlanstva s predsednikom vlade ni toliko v informaciji, temveč da slovensko manjšino predvsem zanima, kakšna politična volja preveva najvišjega predstavnika izvršne oblasti, kadar se mora ukvarjati z našo manjšinsko problematiko. Pristavili smo dalje, da nas zanima predvsem odgovor na dve vprašanji, to je na pripravljenost vlade, da sprejme tako zakonsko zaščito, ki bo veljala za vse pripadnike manjšine in s tem naredila konec sedanji diskriminaciji, ter na vprašanje, ali nas oblasti nameravajo imeti za partnerja, kadar gre za urejanje strogo manjšinskih problemov.

Ohranimo enotnost akcije

Priznati moramo, da so odgovori in izvajanja predsednika Colomba na splošno pozitivno izzveneli in zato pričakujemo, da se bodo nakazana načela ter obljube, ki so bile dane, začele izpolnjevati v vsakdanjem življenju. Delo, ki čaka slovenske predstavnike ne bo lahko, kajti sedaj je treba preiti

predvsem k izoblikovanju konkretnih predlogov ter določevanju rokov, v katerih se bodo dogovorjeni ukrepi začeli izpolnjevati. Zelo važno se nam končno zdi, da manjšina ohrani in obvaruje doseženo enotnost akcije, kajti naravno in razumljivo je, da nasprotniki, ki jih ni malo, ne bodo mirovali, temveč bodo skušali to enotnost razrušiti. Od politične zrelosti vseh komponent slovenske manjšine je seveda odvisno, ali se bodo ti poskusi posrečili in s tem zadali morda smrten udarec vsemu dosedanjemu delu in vsem dosedanjim uspehom.

VOLITEV NOVEGA PREDSEDNIKA REPUBLIKE

V četrtek se je sestal parlament na skupni seji poslancev in senatorjev, dopolnjen z velikimi volivci« deželnih uprav, da bi izvolil novega predsednika republike. Glavna kandidata sta Fanfani (KD) in De Martino (PSI). Prvi dan je dobil Fanfani pri dveh glasovnih 36 glasov manj, kot so pričakovali; 16 manj kot De Martino. V akcijo so namreč spet stopili krščansko demokratični prosti strelci«. Danes, v petek, bi se moralo odločiti.

Kratke novice

Ljubljanska televizija bo v naslednjih tednih prikazala serijo oddaj o življenju koroških Slovencev. Prva je že bila na sporedu v ponedeljek, 6. t.m. in so na njej nastopili nekateri vidnejši koroški književni ustvarjalci.

S Tržaškega

Zborovski večer

V soboto, 4. decembra, je v mali dvorani Kulturnega doma nastopil mešani zbor »Jacobus Gallus« iz Trsta pod vodstvom Ubalda Vrabca skupno s »Tržaškim oktetom«, ki ga vodi Ivan Sancin. Dirigenta sta se odločila za kombiniran nastop (mešani zbor, oktet in moški zbor, sestavljen iz okteta in moških glasov zbora »Gallus«), ki se je pokazal kot zelo posrečen, saj je vnesel v sam koncert večjo pestrost in možnost primerjave.

Zborovski večer se je pričel z Gallusovo skladbo »Media vita«, ki jo je izvajal mešani zbor »J. Gallus«. Sledila je Vrabčeva »Veter« ter umetniško prepričljiva pesem »In če sem samo vetru brat«, ki jo je zložil Vilko Ukmar. Mešani zbor je zaključil prvi del svojega nastopa z zelo zahtevno in harmonično bogato pesmijo »Sončni vzhod« (S. I. Tanjejev).

Drugi del sporeda je nadaljeval moški zbor pod vodstvom Ivana Sancina. Zbor je pel v glavnem lažje skladbe (Vrabčeva »Zdravljica«, Srebotnjakova »Bori«, ljudska »Plenice je prala« in Tomčeva »Gremo v goro višje«) ter se je izkazal kot zelo zlito in disciplinirano pevsko telo z lepimi glasovi in ima prav gotovo velike možnosti, da se razvije v reprezentativen moški zbor.

Sledil je nato samostojen nastop »Tržaškega okteta«, ki ga sestavljajo mladi, in kot je videti, zelo navdušeni pevci. Najprej je zapel madrigal »Matona mia cara« Orlanda di Lassa, sledila je Langleyeva »Come again«, zahtevna Mokranjčeva »Prva rukovet«, »Kristalna vaza« Stanka Preka in praižvedba Vrabčeve pesmi »Komen«. Na željo poslušavcev je oktet dodal še neko ljudsko pesem in Mirkovo »Kolo«, ki nas vedno znova navdušuje. »Tržaški oktet« deluje razmeroma malo časa, zato je bilo čutiti pri izvajanju še nekoliko negotovosti, zlasti v intonacijskem pogledu. Postavlja se tudi vprašanje, koliko je umestno izvajanje takih skladb, kot je »Prva rukovet«, ki bi se bolj prilegla številčno močnejšemu zborovskemu ansamblu, kajti od okteta zahteva zelo velike napore. Pri-

V POČASTITEV MSGR. JAKOBA UKMARJA

V četrtek 2. decembra, so se v Škednju s posebno akademijo, ki je bila v tamkajšnji kinodvorani, spomnili nedavno umrlega dr. Jakoba Ukmarja. Na prireditvi so nastopili igralci Slovenskega gledališča iz Trsta, pevski zbor z Opčin, dekliski pevski zbor iz Škednja, govoril pa je koprski prošt msgr. Leopold Jurca.

REVIJA PEVSKIH ZBOROV V KULTURNEM DOMU

Kot vsako leto je tudi letos Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta priredila revijo pevskih zborov. Zanimanje ljubiteljev zborovskega petja je bilo veliko, saj so popolnoma napolnili veliko dvorano Kulturnega doma. Uvodne besede o pomenu te vsakoletne pevске manifestacije je spregovoril predsednik Zveze dr. Zorko Harej, nastopajoče pa sta predstavila Marija Oficija in Livij Valenčič. Več o tej prireditvi, ki je bila v sredo, 8. t.m. popoldne, bomo poročali prihodnjič.

znati pa je treba, da pojejo ti mladi pevci občuteno in s pravo mero okusa.

Za konec je ponovno stopil na oder mešani zbor »J. Gallus« pod vodstvom Ubalda Vrabca in najprej zapel njegovo priredbo belokranjske ljudske pesmi »Protuletje«, zatem istrsko »Čaće moj« v priredbi I. Matetiča-Ronjgova, črnsko duhovno »Joshua fit the battle of Jericho« in znamenito »Skoči kolo« Borisa Papandopula. Poslušavci so se »ogreli« zlasti pri poslednjih dveh, zato jih je moral zbor ponoviti. Zelo je ugajala sproščena interpretacija črnske duhovne pesmi. Pevski zbor »Jacobus Gallus« je vse pesmi zapel dovršeno in tehnično na visoki ravni, njegovo podajanje je bilo smiselno in ustrezno karakterju posameznih skladb. V nekaterih trenutkih pa je nekoliko motila glasovna nenotnost in izstopanje sopranske skupine.

Na koncu še majhna pripomba: popolnoma razumemo pevce, da je v veliki dvorani zaradi pomanjkljive akustike težko peti, vendar bi morali upoštevati tudi poslušavce. Mala dvorana Kulturnega doma je bila nabito polna, mnogi pa sploh niso mogli vanjo in so bili tako prikrajšani za lep umetniški užitek. M. V.

»Finžgarjev dom« na Opčinah priredi v nedeljo 12. decembra 1971 ob 17. uri

»JESEN NA KRASU V SLIKAH IN PESMIH«

Nastopajo: Ansambla »TAIMS« in »NAŠI MLADI«, Mladinski pevski zbor in Skupina mladih solistov. Vabljeni!

Miklavževanje v Devinu

V nedeljo, 5. t. m., je Kulturni krožek Š. D. »Devin-Štivan« priredil miklavževanje v župnijski dvorani v Devinu. Udeležilo se ga je precejšnje število otrok in seveda tudi njihovih staršev. To je že tretja prireditev, ki jo je Kulturni krožek pripravil v tem letu, in moramo reči, da je tudi ta predstava imela velik uspeh.

Občinstvo in predvsem otroke je najprej pozdravil Leopold Mervic. Pred začetkom pa je zabaval udeležence Herman Antonič, ki je na svoje električne orgle zaigral vrsto ljudskih, božičnih in tudi poskočnih Slakovih pesmi. Končno pa je v župnijsko dvorano stopil Miklavž (Orlando Žbogar), katerega so otroci prav pristrčno pozdravili s ploskanjem. Ta se jim je na kratko zahvalil, nato pa se je začelo razdeljevanje daril, pri katerem je Miklavžu pomagala Damijana Mervic. Vsak otrok, ki je dobil darilo, je Miklavžu kaj zapel ali deklamiral. Posebno pa so se pri tem izkazali najmlajši, torej tisti, ki obiskujejo otroški vrtec. Ti so s svojo učiteljico gospo Vižintinovo lepo zapeli nekaj priložnostnih pesmi. Herman Antonič je med podeljevanjem daril še vedno igral, da je bilo v dvorani prav veselo.

Ko je Miklavž končal z obdarovanjem, je otrokom povedal, da jih bo ponoči še en-

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

TRNJULČICA

Pravljica v treh dejanjih

Scena: DEMETRIJ CEJ

Pesmi: MIROSLAV KOŠUTA

Kostumi: MARIJA VIDAUOVA

Režija: MARIO URŠIČ

V ponedeljek, 13. t.m. ob 15.30

v torek, 14. t.m. ob 15.30

v sredo 15. t.m. ob 15.30

★

GOSTOVANJE MESTNEGA GLEDALIŠČA
IZ LJUBLJANE

Nikolaj Robertovič Erdman

SAMOMORILEC

Komedija v petih dejanjih

Prevod: MILE KLOPČIČ

Kostumi: MIJA JARČEVA

Scena: SVETA JOVANOVIC

Glasba: FRANCE LAMPRET

Režija: IGOR PRETNAR

v soboto, 11. t.m. ob 20.30 (Abonma Red B-I; sobota po premieri in Red D mladinski v sredo)

v nedeljo, 12. t.m. ob 18. uri (Abonma Red C nedeljski in red F okoliški)

MIKLAVŽEV VEČER V SLOVENSKEM KULTURNEM KLUBU

V soboto 27. novembra je bilo v Slovenskem kulturnem klubu v ulici Donizetti nagradno tekmovanje. Nastopile so štiri skupine, vsaka po pet tekmovalcev. Najboljši so dobili nagrado. Bilo je napeto in zabavno.

Zadnjo soboto, 4. t.m., pa je bilo v klubu miklavževanje. Sv. Miklavž je razdelil mladini tudi darila, ki so bila za vsakogar majhno presenečenje. Bolj ali manj duhovitih domislov se ni manjkalo in vladalo je prav veselo razpoloženje, kot se po tradiciji spodobi za Miklavžev večer.

M. J.

krat obiskal. Otroci so ga toplo pozdravili in se mu zahvalili, Miklavž pa je vesel odšel in jim obljubil, da se bo prihodnje leto prav gotovo vrnil.

A. L.

PREDSTAVA POD OKRILJEM NEMŠKEGA KULTURNEGA INSTITUTA

V priredbi tržaškega Stalnega gledališča in Nemškega kulturnega instituta v Trstu bo nastopil v soboto, 11. decembra ob 21. uri v Avditoriju v ulici Tor Bandena 4 »Forum-Theater« iz Berlina s pantomimo Petra Handkeja »Varovanec hoče biti varuh«.

Peter Handke je danes eden najbolj znanih nemških dramskih avtorjev.

V KOPER LAHKO TELEFONIRATE DIREKTNO

Po nekaj mesecih, ko je bila vzpostavljena telefonska zveza med Gorico in Novo Gorico, je do podobne pridobitve prišlo tudi med Trstom in Koperom. V sredo, 8. decembra, je začela poskusno delovati naprava, ki omogoča vzpostavitev avtomatske telefonske zveze med Koperom in njegovo okolico. Naročniki v Trstu, ki želijo govoriti s tem področjem, morajo najprej zavrteti karakteristično številko 003866, v obratni smeri pa 001. Tarifa je tako kot na goriškem področju nižja od običajne mednarodne tarife.

ZBOROVANJE VINOGRADNIKOV V KRMINU

Pred desetimi dnevi je bil v Krminu občni zbor članov »Kleti za vinogradnike iz Brd in ravninskega področja«, na katerega so povabili tudi vinogradnike, ki niso še člani te združniške ustanove. V ospredju je stala gradnja nove združne kleti. Udeležba vinogradnikov je bila zato precejšnja. Kot govorniki so nastopili načelnik kmetijskega pokrajinskega nadzorništva v Gorici dr. Marsi, ki je pripravil obširen pregled stanja vinogradništva in vinarstva na Goriškem, predsednik Deželne ustanove za razvoj kmetijstva Lucca pa je zagotovil podporo te ustanove v finančnem in tehničnem smislu. Največ zanimanja pa je zbudil govor dr. Marsana, ki je svoj čas bil načelnik goriškega kmetijskega nadzorništva. Omenil je svoja tedanja prizadevanja, ustavil se je pri organizacijskih problemih združne kleti ter pozval vinogradnike na koncu svojega izvajanja, da se pridružijo zadrugi, ki da ima zagotovljeno prihodnost.

SINDIKATOVNO SPOROČILO

Sindikat slovenskih šolnikov v Gorici sporoča, da je na svoji drugi seji razdelil izvoljenim članom odborniške funkcije.

Za sindikatovega predsednika je izbran prof. Albin Sirk; v nadzornem odboru so prof. Bednarik Rado, Kerševan Silvan, učit. Mariza Perat. V razsodišču: Andrej Bratuž, Kazimir Humar in Emil Doktorič. Slavko Rebec vodi blagajno, Danilo Rustja je gospodar, Marjan Bednarik poslovni podtajnik.

Uradni sedež sindikata je začasno v ulici Croce 3. Poštni naslov pa: prof. Albin Sirk, via del Carso 37 C — Gorica.

Iz Goriške

Goriško šolstvo potrebuje poglobljeno razpravo

Dijaki trgovske šole v Gorici so pred nekaj dnevi stopili v stavko. Povod za to dejanje je bila odpustitev iz službe profesorja verouka Marjana Komjanca, ki je bil odslovljen, ker ni pristal, da bi učil v popoldanskih urah, kot je bilo določilo ravnateljstvo šole.

Proti temu ukrepu je ostro nastopil odbor staršev, ki je poslal protestno pismo šolskemu skrbniku in tudi pristojnemu škofijskemu uradu, glede na dejstvo, da katehete nastavlja omenjeni urad. Starši torej očitno solidarizirajo s stavkajočimi dijaki. Svojo solidarnost so jim te dni izrekli tudi dijaki trgovske akademije v Trstu. Odbor staršev se med drugim pritožuje nad avtoritarnostjo poverjene ravnateljice šole in zahteva, naj pristojne oblasti imenujejo za trgovsko šolo posebnega ravnatelja. Iz tega izhaja, da je odpustitev kateheta Komjanca samo povod za stavkovno akcijo in da so njeni vzroki verjetno drugačne narave.

Očitno je, da v goriških višjih in nižjih srednjih šolah nekaj ni v redu, saj, kot vemo, se še ni zaključila polemika, ki je nastala ob izidu habilitacijskih izpitov za profesorje. Zaradi tega menimo, da bi bilo treba stanje v goriškem šolstvu temeljito in nepristransko proučiti in sprejeti tudi ustrezne sklepe. Pri tem bi morali sodelovati tako posamezni profesorski zbori kot tudi starši sami po svojih predstavnikih, in dijaki. Prepričani smo, da bi s tem načinom dela mogli odpraviti marsikatero nevšečnost, ki je

mnogokrat posledica nesporazuma oziroma nezadovoljivih odnosov med šolo in domom. Prepričani smo tudi, da so naši ljudje na Goriškem dovolj zreli, da bodo z dobro voljo znali rešiti in urediti tudi to kočljivo vprašanje.

ANDREJEVANJE

Goriški Andrejev semenj se letos ni razvijal tako hrupno in živahno kot prejšnja leta, da ne govorimo o desetletjih nazaj, ko je Andrejev semenj privabil v Gorico na tisoče ljudi z Gor, Brd, Krasa in Vipave.

Kljub lepemu vremenu je prišlo na goriški semenj v primerjavi z lanskim letom več kot ena tretjina manj obiskovalcev. Temu primerno manjše so bile tudi kupčije, pravzaprav le dohodki stojničarjev, vrtiljakov in zabavišč, saj Andrejev semenj itak nima več gospodarskega ali kupčevalskega pomena, čemur je bil namenjen pred davnimi leti.

Pa še vsa mogoča zabavišča so izgubila svojo privlačnost pri sedanjem mladem svetu. Turistična ustanova skuša poživiti sejem z različnimi razstavami in nastopi.

Tudi letos sta privabili precej obiskovalcev razstava znamk in denarja, kovancev in bankovcev, poljskega orodja in strojev.

V četrtek pa so prišli do svojega veselja na sejmarjskih vrtiljakih in zabaviščih domači šolarji. Sejmarji in občinska uprava so razdelili po osnovnih šolah tridesettisoč brezplačnih listkov za vsa mogoča zabavišča, kjer je bil do kasnega večera velik živ-žav.

Kakšen je vaš odnos do našega slovenskega tiska?

(Nadaljevanje s 1. strani)

tisk narodnih manjšin in tudi naše manjšine, čeprav so krivične za ves manjši tisk v državi. Pojem svobode tiska bi moral predpostavljati popolno svobodo ustanavljanja in izdajanja listov, brez kakršnihkoli »dovoljenj« in »registracij« s strani oblasti. Da se danes časnikarji v Italiji ne bore proti tem že naravnost anahronističnim in sramotnim omejitvam, je vzrok gotovo v tem, da imajo ravno oni od tega ekonomske privilegije. K vsemu temu je treba pršiti še mafijsko organizirano distribucijsko mrežo. Posamezna podjetja za distribucijo tiska so si razdelila območja v državi in držijo v šahu vse »kioskarje« in trafikante, ki prodajajo tudi liste. Noben »kioskar« ne sme brez njihovega privoljenja sprejeti v prodajo nobenega lista, če ni bila prodaja poverjena njim, in če ta podjetja odklonijo razdeljevanje kakega lista (ali knjige), ni proti temu nobene pritožbe. Pri tem je zanimivo, da se ta podjetja sklicujejo na neke dozdevne zakone, ki jim baje zagotavljajo tak monopol, čeprav je to seveda absurdno. Tudi slovenski listi so primorani, da se poslužijo uslug te »distribucijske« mreže, če nočejo, da jih bojkotira. Taka distribucija pa je počasna in malomarna. Distribucijska podjetja imajo tudi v rokah uvoz tujega tiska in mu navadno sama določajo cene za prodajo v Italiji.

Svobodni slovenski tisk v Italiji pa se mora boriti še z drugimi, posebnimi težavami. Zaradi valutnih in formalnih težav je širjenje tržaških in goriških listov v Sloveniji še vedno skoro onemogočeno (odtod ne-preneha zahteve po »enotnem kulturnem prostoru«), tako da so naši listi navezani samo na naročnike in kupce na tej strani meje. To tržišče pa je seveda zelo majhno, saj obsega praktično komaj nekaj deset tisoč ljudi. Kljub temu bi bil našim listom zagotovljen obstoj, če bi naši ljudje ljubili svoj tisk, ga brali, podpirali in mu ostali zvesti. Žal pa temu ni tako. Lahko se reče, da večina naših ljudi sploh ne bere slovenskih listov, kaj šele, da bi se naročili nanje in plačevali naročnino ali oglašali v njih. Mnogi zahtevajo, da se listi borijo za pravice naše manjšine, ne čutijo pa dolžnosti, da bi ga sami pri tem podpirali. Le manjši del naročnikov redno plačuje naročnino, mnogi pa na to sploh »pozabijo«. Se najboljši bravci in plačniki so starejši ljudje. Mladi menijo, da lahko shajajo brez slovenskega tiska. Kakor hitro umreta oče ali mati, ki sta bila naročena na kak slovenski list, ga odpovedo in postanejo celo neprijazni, če se jih morda poterja za zastoalo naročnino. Sodeč po tem bi se lahko dejalo, da je naša manjšina komaj še vredna, da ima svoj svobodni slovenski tisk.

Nekateri se tudi pritožujejo, da so slo-

venski listi »pretenki« in »premalo zanimivi« v primerjavi z debelimi italijanskimi tedniki ali dnevniki, pri tem pa ne pomislijo, da imajo ti tudi po pol milijona ali več naročnikov, slovenski pa komaj kak tisoč. In z dohodki od pol milijona naročnikov je pač mogoče izdajati »debelejši« list kot z naročnino le redkih. Toda pomen svobodnega tiska ni v številu strani. Pogosto je kakšen droben list na štirih ali na osmih straneh veliko važnejši za obrambo pravic zatiranih in kot svoboden glas javnosti kakor pa »debeli tedniki«, financirani od kakšnih političnih strank ali gospodarskih konzorcijev, katerih interese morajo zastopati. To dokazuje politična zgodovina narodov.

Če bi umolknil glas svobodnega slovenskega tiska, bi to pomenilo tudi skorajšnjo smrt naše narodne manjšine. Na vsakem posamezniku, na vseh članih naše narodnostne skupnosti je, da do tega ne pride. Zato lahko z vso upravičenostjo vprašamo vsakega Slovenca na Tržaškem in Goriškem: Kakšen je vaš odnos do našega svobodnega slovenskega tiska?

Če hočete imeti neodvisen tisk, ki bo branil vašo in našo skupno svobodo in ki ne bo precejal resnice skozi ideološka in režimska cedila; če želite zvedeti iskreno resnico vedno iz prvih ust, potem podpirajte naš svobodni tisk, berite ga in sodelujte pri njem. Čim bolj ga boste podpirali in čim bolj boste sodelovali pri njem z dopisi, tem boljši in zanimivejši bo in tem bolj zgovorno bo pisal resnico.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

O ISTRSKI LJUDSKI PESMI

V Kulturnem domu v Trstu smo nedavno slišali dve skladbi zgrajeni na »istrski lestvici«. Simfonični orkester ljubljanske radiotelevizije je dne 24. novembra 1971 pod dirigentstvom Sama Hubada igral »Istrijanko«, instrumentalno delo tržaškega rojaka Karla Pahorja, dne 4. decembra t.l. pa je mešani zbor »Jacobus Gallus« pod vodstvom Ubalda Vrabca zapel »Čače moj«, vokalno skladbo Istrana Ivana Matetiča-Ronjgova.

Čeprav živimo blizu Istre, malokdo pozna istrsko ljudsko pesem, ki se naslanja na »istrsko lestvico«. Boljše poznamo ljudsko pesem Koroške, ki leži daleč, za »desetimi gorami«, kot pa ljudsko pesem bližnje Istre. Vzrok je ta, da se jugoslovanski skladatelji premalo zanimajo za to lestvico in je zato ne uporabljajo pri svojih stvaritvah, čeprav spada »istrska lestvica« med najbolj originalne v evropski folklori.

Najbolj znan folklorist ljudske pesmi Istre je Matko Brajša-Rašan, ki je pred prvo svetovno vojno izdal pesmarico istrskih »narodnih pesmi«. Toda te pesmi se niso naslanjale na istrsko lestvico, ker skladatelj te prave lestvice ni poznal.

Šele nekaj let pozneje je Matetič po večletnem študiranju odkril pravo originalno istrsko lestvico. Najbolj znani njegovi skladbi sta »Čače moj« in »Roženice«.

»Čače moj« je bila izrecno napisana za mladinski zbor »Trboveljski slavčki«, ki jo je tudi prvi zapel v Sloveniji pod vodstvom dirigenta Šuligoja z velikim uspehom. Ta mladinski zbor je bil sestavljen iz pevcev v starosti 10-14 let. Bil je tudi eden najboljših mladinskih zborov ne samo v Jugoslaviji, ampak tudi v Evropi.

»Istrijanka« je instrumentalno delo Karla Pahorja, ki je sestavljeno iz 15 kratkih skladbic, ki

NOVOST NA TRŽAŠKEM KNJIŽNEM TRGU

V četrtek 2. decembra, je bila v Tržaški knjigarni krajša svečanost ob izidu knjige »Človek in cesta«, ki jo je napisal zdravnik in javni delavec dr. Rafko Dolhar iz Trsta. Zbrane goste je v imenu založnika (Založništvo tržaškega tiska) pozdravil Marko Kravos in nato predal besedo pesniku Filibertu Benedetiču, ki je povedal nekaj svojih misli o pomenu te knjige.

Gre za poljudnoznanstveno delo, ki obravnava problem človeka in njegovega obnašanja v sodobnem času, ki mu daje svoj stven pečat iz dneva v dan večja motorizacija. Filibert Benedetič je poudaril važnost knjige, zlasti glede na dejstvo, da Slovenci prav v prometnih nesrečah postavljamo žalostne rekorde. Izrazil je upanje, da bo ta knjiga pripomogla k demitizaciji kovinske škatle, ki ji z drugimi besedami pravimo avto.

Ob koncu je spregovoril še avtor sam in dejal, da se je namenoma odločil za lažji, poljudnejši slog pisanja. Zaveda se sicer možnosti kritik strokovnjakov, vendar je upošteval načela znanstvene temeljitosti in jih skušal spraviti v sklad z lahkotnim slogom knjige. V upanju, da bo knjiga našla pot do čimvečjega števila bralcev, ki jo bodo tudi do konca prebrali, se je namenoma izognil prevelikemu obsegu.

Knjigo je z duhovitimi in nazornimi ilustracijami ilustriral dr. Robert Hlavaty, vendar se na žalost ni mogel osebno udeležiti te prijetne svečanosti.

pa niso nikakor povezane med seboj in so različne vsebine. Vprašanje je, ali je skladatelj uporabljal izvirne motive ljudske pesmi za svojo skladbo, ali je svoje lastne motive vnesel v lestvico, kar bi pomenilo, da je s svojimi motivi eksperimentiral, kar bi dovedlo do neke eksperimentalne glasbe.

Vokalno skladbo »Čače moj« je mešani zbor zapel pod vodstvom Ubalda Vrabca, ki jo je tudi mojstrsko podal. Ne vem pa, če je Matetič to pesem napisal tudi za mešani zbor. Če primerjam izvedbo »Čače moj«, katero je zapel mladinski zbor »Trboveljski slavčki«, z izvedbo mešanega zbora, nisem pri mešanem zboru občutil tistega prepričevalnega žalostnega »navrščanja«, ki je prihajalo iz mladih grl pojočih »Čače moj«.

Dr. Fr. D.

★

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU - SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA - GORICA - ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA v sodelovanju z E. M. A. C. iz Gorice

GOSTOVANJE MESTNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE

Nikolaj Robertovič Erdman

SAMOMORILEC

Komedija v petih dejanjih

Prevod: MILE KLOPČIČ

Kostumi: MIJA JARČEVA

Scena: SVETA JOVANOVIC

Glasba: FRANCE LAMPRECHT

Režija: IGOR PRETNAR

V četrtek, 16. t.m. ob 20.30 v gledališču »G. Verdi« v GORICI (Abonma red A in red B)

◇ ◇ ◇

NAROČNIKOM IN BRAVCEM

Zaradi preobilja nujnega materiala smo morali že nekajkrat izpustiti »Potovanje po Skandinaviji« in »Smrt v pomladi«. Oboje bomo nadaljevali s prihodnjo številko.

Hlavaty razstavlja v Sežani

V Sežani bo še do 10. t.m. odprta razstava akvarelov dr. Roberta Hlavatyja iz Trsta. O njegovih slikah je umetnostni kritik Janez Mesesnel iz Ljubljane zapisal naslednje:

»Hlavaty, za razliko od drugih umetnikov, ki predvsem opazijo kamnito, kubično arhitektonsko in mediteransko urbanistično elementarnost Krasa in jo skušajo zajeti v svojih kompozicijah, glede na Kras drugače. Obiskuje ga v tistih redkih časih, ko se po planoti vlečejo mokre megle, ko leži v zimski sivini kratkotrajen sneg po grapah, ko je oblačno, ko zaide sonce — skratka vselej tedaj, ko je nad Krasom razlita razpršena svetloba. Kajti Hlavaty je izrazito slikarsko nastrojen in nadarjen in bi ga najbrž sonce kot močan in usmerjen izvor svetlobe, ki z ostrimi sencami in svetlobami ustvarja grafične učinke motilo.

Tako pa v njegovih akvarelih pojejo barve. Hlavaty je eden redkih naših likovnih umetnikov, ki je spoznal, da je prislovična kraška monotonija pravzaprav polna barv — le utišanih intenzivnih samo v posebnih svetlobah in v enem ali dveh letnih časih. »Impresionistični realizem« — tako je imenoval njegovo slikarstvo neki italijanski kritik. A impresionizma v pravem pomenu besede ne

VOJNA V JUŽNI AZIJI

(Nadaljevanje z 2. strani)

tega, da je ukazala indijski vojni vdor v Vzhodni Pakistan. Njen namen je očitno ta, da ga naglo zavzame in ustanovi samostojno državo Bangla Deš, ki v zametku že obstaja (Indija jo je te dni tudi že priznala), kar bi omogočilo Bengalcem, da se vrnejo domov in zažive končno v miru, Indija pa bi se znebila nadležne polovice pakistanske države, odkoder se je čutila vojaško večno ogrožena. Namesto Vzhodnega Pakistana bi bila tam prijateljska bengalska država.

Taki so preprosti računi, ki pa se lahko zapletejo, če se vmešajo velike sile. Sovjetska zveza podpira Indijo, s katero je sklenila nedavno prijateljsko in zavezniško pogodbo, Kitajska pa Pakistan. Čisto po nepotrebnem so se vmešale še Združene države in pokazale, da so njihove simpatije na pakistanski strani. S tem je napravila Nixonova vlada eno svojih največjih neumnosti, ker je znano vsem, da je vojno povzročil Jahia kan s svojo zaslepljeno okrutnostjo. Tako so dobile proti sebi ne le Indijo, ki je tako prisiljena, da se še bolj nasloni na Sovjetsko zvezo, ampak tudi bodočo državo Bangla Deš, medtem ko koristi ni videti nobene.

SESTANEK ZNANSTVENEGA SVETA MCMV

V palači »del Torso« v Vidmu je bila dopoldne 27. novembra seja znanstvenega sveta Mednarodnega centra mehaničnih ved (CISM), h kateremu je pristopila, kot znano, tudi republika Slovenija. Slovenijo je zastopal prof. Kuhelj iz Ljubljane. Na seji so živahno razpravljali o tečajih, ki naj bi jih prirejal ta center v prid znanosti in industrije. Na prvem tečaju bodo obravnavali avtomacijo.

Izvolili so tudi novega rektorja centra v osebi prof. Hansa Lippmanna iz Karlsruhe.

Popoldne istega dne pa se je prvič sestel akademski kolegij centra, da se je na splošno pogovoril o njegovi politiki in organizaciji.

najdemo. V njegovih akvarelih spoznamo le tisto drugo, bolj skrito in mnogo bolj slikarsko podobo Krasa, kot smo je vajeni. V teh na hitro in na mokro slikanih delcih najdemo prave kristalčke poetičnega vživetja v to svojevrstno pokrajino. Posreduje nam doživetje, ki nas preseneča in zavzame, saj je to doživetje najmanj vpadljive podobe Krasa — in hkrati dokaz izredno intimnega odnosa slikarja do tega koščka naše zemlje. Hlavatyjeve slike dihaajo, živijo in slehernega poznavca slej ko prej obogatijo za subtilno doživetje, ki tvorno dopolnjuje slikarstvo.»

★

PREDAVANJE O DUHOVNIŠTVU V NAŠIH DNEH

Eno izmed perečih vprašanj, o katerem se veliko razpravlja, je služba duhovnikov. Škofovska sinoda v Rimu je v preteklem oktobru o njem razpravljala. O tem važnem problemu bo govoril v Marijinem domu, ul. Risorta 3, v petek 10. decembra ob 20. uri:

p. MIHA ŽUŽEK, D. J., urednik revije »Cerkev v sedanjem svetu«. Naslov predavanja

Duhovništvo v viharju naše dobe

Po predavanju bo razprava. Vabljeni vsi!

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

NAMIZNI TENIS - DRŽAVNI TURNIR V RIMU

Preteklo soboto in nedeljo je bil v Rimu eden najvažnejših državnih turnirjev, katerega so se udeležili vsi najboljši italijanski ping-ponkarji. Naša predstavnika S. Miličeva in B. Košuta sta se enkrat dokazala, če je to sploh še bilo potrebno, da sodita v sam vrh državne lestvice. Miličeva je med mladinkami končno prišla do najboljših lovorik, saj je v finalu premagala z glatkim 2:0 F. Marconejevo, ki je na jakostni lestvici pred njo. Med članicami je predstavnica Krasa zasedla 5. mesto, ki odgovarja njeni resnični kakovosti, čeprav ni v tej kategoriji zaigrala izredno. Končno je naša Sonja osvojila še dve drugi mesti v mešanih in ženskih dvojicah skupno s F. Marconejevo in z državnim prvakom Bosijem.

Boris Košuta je v drugi kategoriji osvojil tretje mesto, potem ko je klonil enakovrednemu Raineriju; med prvokategorjniki pa si je priboril peto mesto in tako še enkrat dosegel boljšo uvrstitev od državnega reprezentanta, Tržacana Peterlinija. Končno je predstavnik Sokola nastopil še v dvojicah, kjer se je uvrstil na drugo mesto v 2. kategoriji in na tretje mesto v absolutnem merilu.

Torej ponovno lep uspeh naših predstavnikov, ki letos še niso zatajili, saj so na vseh važnejših nastopih častno branili barve zamejskega namiznega tenisa in tako častno ponesli ime slovenskih društev širom po Italiji. Njihovi uspehi so tem važnejši, če dodamo, da se vsi naši atleti povsod vedejo zgledno in tako tudi v praški dokazujejo svojo športno zrelost.

ODBOJKA - Moška liga

GRITTI - BOR 3:0 (15:10, 15:11, 15:4)

Na gostovanju v Bergamu so Borovci proti novincu Grittiju pokopali še zadnje upe na napredovanje. Mislimo, da po treh zgubljenih tekmah pred zaključkom prvega dela prvenstva — in pred še enim izredno težkim srečanjem s CUS Torino — ne moremo več upati na napredovanje naših fantov. Res je, da je letošnje prvenstvo izredno težavno in enakovredno, to pa ne opravičuje negativnega nastopa Tržacana, ki so le malokdaj položili orožje na tak način, kot se je to zgodilo v zadnjem kolu. Igra plavih je bila le blede senca tega, česar so nam zmožni pokazati. Domačini so napake gostov smotrno izkoristili in če temu do-

damo še poškodbo K. Veljaka v prvem nizu, imamo jasno sliko dogajanja na igrišču. V soboto bodo Borovci gostovali v Vercelliju in upamo, da bodo že v tej tekmi izbrisali slab vtis zadnjega nastopa.

Ženska B liga

BREG - SOKOL 3:0 (15:5, 15:5, 15:1)

Če so nas Borovi fantje v zadnjem nastopu razočarali, nas je ženska ekipa Brega prijetno presenetila. Upamo si trditi, da dolinska dekleta niso še nikoli zaigrala tako mirno in učinkovito. Vse tolkačice so izredno dobro opravile svojo nalogo, Pavletičeva je končno odlično in precej ostro servirala, obramba pa je mirno branila redke točene žoge ter pridno zalagala napad s točnimi podajami. Dekleta Sokola so se po zadovoljivem začetku zmedla, v ekipi je prišlo do nepotrebnih in zelo škodljivih prerekanj, saj je bila prva skrb nekaterih igralok dajati lekcije tovarišicam, namesto, da bi skušale umiriti igro. Zaman so bile minute odmora, ki jih je zahteval Pertot, zaman so bile menjave, Nabrežinkam ni in ni šlo. Pravo katastrofo so »bele« doživele v zadnjem setu, ko so jih Brežanke pustile na enici. Končna ocena torej: odlična igra Brega, ki lahko letos meri zelo visoko in nervozna igra Sokola, ki mora predvsem skrbeti, da bodo igralke mirnejše ter bodo tako lahko igrale kot v resnici znajo.

PRIMAVERA MARZOTTO - BOR 3:0 (15:6, 15:9, 15:9)

Gostovanje v Noventi Vicentini »plavim« ni prineslo sreče. Ekipa Primavera, ki je v prvem kolu s precejšnjo težavo odpravila Sokol, je v nedeljo zaigrala kot prerojenna in z lahkoto odpravila Borovke. Domačinke so se izkazale kot zelo vigrana ekipa, ki ima poleg odlične obrambe tudi dober napad. Tržacanke so igrale pod svojo sposobnostjo, saj so učinkovitim akcijam sledile nerazumljive napake in nič ni pomagala niti izkušnost Zavadllove, ki le občasno daje ekipi to, česar je zmožna. V vrstah Bora se je v nedeljo izkazala zlasti bivša oŠkolova igralka Gabrovčeva, ki se je izredno hitro vključila v prvo postavo in s požrtvovalnostjo mnogo doprinesla k skupni igri plavih.

Moška C liga

KRAS - LIBERTAS 3:1 (15:9, 5:15, 15:9, 15:12)

V prvem domačem nastopu se je Kras srečal v derbyju z Libertasom, ki je še lansko leto nastopal v B ligi. »Rdeči« so nas s prikazano igro zadovoljili in lahko upravičeno gojijo upe na izredno dobro uvrstitev. (Zdi se nam še prerano že po drugem kolu govoriti o napredovanju!!!) Drašič in tovariši so pred približno 200 gledalci, ki so se gnetli po odru dvorane 1. maja, navdušili navijače in popolnoma zbegali nasprotnika. Če izvezamo drug niz, katerega je Libertas osvojil, in to zaradi podcenjevanja Zgoničanov, je bila prikazana igra naših fantov moderna, hitra in predvsem učinkovita. Blok je dobro deloval, podajaci so smotrno zalagali tolkače, ki so z ostrimi udarci ali s plasiranimi žogami presenečali nasprotnika. Ob koncu bi radi pohvalili vse Kraševce, posebej pa je treba omeniti visokega Zadnika, ki se je neverjetno hitro vključil v igro.

KOŠARKA - Moška D liga

BOR - CIANOCOLORI 66-64 (35:32)

V prvem tržaškem derbyju so Lakovič in tovariši prišli do pomembne zmage, saj so premagali »polprofesionalno« ekipo, katero sestavljajo v glavnem izkušeni igralci, ki so v prejšnjih letih nastopali tudi že v C ligi. Igra je bila izredno zanimiva in napeta. Ekipi sta si stalno sledili in če izvezamo nekaj trenutkov v drugem polčasu, ko je Bor krepkeje povedel — potem, ko je trener nasprotnikov spremenil obrambo v cono namesto na moža — je bil izid stalno na tehtnici. Plavi so pod skrbnim vodstvom Marija igrali zelo mirno in niso izgubili živcev niti takrat, ko sta morala zaradi petih osebnih napak zapustiti igrišče Ambrožič in Peter Starc. Lakovič, ki je bil v nedeljo v resnici motor peterke, saj je sam dosegel 22 košev, je s svojo izkušnostjo opravil na igrišču to, česar ni mogel Mari. Dvojica Mari-Lakovič, ki nam je v košarki prinesla že toliko zadoščenj, se je še enkrat izkazala za posrečeno. Naši košarkarji so bili v nedeljo izredno zanesljivi zlasti v metih od daleč, nekaj sekund pred koncem — pri rezultatu 64-64 — pa je prav kapetan Lakovič dobil zadnjo žogo, ki je veljala za celo tekmo. S krasnim metom od daleč je realiziral, kot samo on zna, in tako morda strl še zadnje upanje someščanov za napredovanje. Bravo Branke in vsi ostali z obema Kraljema na čelu!

Sodobno kmetijstvo

Prezimovanje vrtnic

Po suhi jeseni je nepričakovano prišla mokra in snežna zima. Tako poklicni cvetličarji kot tisti, ki jim je vrtnarjenje le v zabavo, imajo sedaj polne roke dela. Medtem ko večina grmovnic tako npr. hortenzije zvežemo v snop in ovijemo s slamo, vznožje rastlin pa pokrijemo s steljo in ko se za nekatere okrasne grmovnice ne zme-nimo dosti, pa posvetimo vrtnicam posebno skrb.

Škodljivi mraz

Tudi v naših vrtovih se pojavljajo vrtnice v vse večjem številu. Posebno nove sorte so občutljive. Najmanj trpijo grmične in vzpenjavne vrtnice. Glede na to, da je zemlja najboljši varuh vrtnic pred večjim mrazom, bomo čim prej poskrbeli, da jim zavarujemo vznožje. Še najboljše bo, če k njim nanesimo novo prst in je torej ne vzamemo iz okolice grmiča. Preprečiti moramo, da

mraz vdre do področja korenin. Vrtnice se do zime visoko razvijejo. Ta višek moramo spomladi odrezati. Bolje je seveda, če smo obrezanje opravili že oktobra. Tako ostane manj za pokrivanje, pa tudi boleznin in škodljivcev se s tem znebimo. Ne smemo pa vrtnic obrezovati prenizko, saj tam vrtnica še ni razvila krepkih oči, ostane naj ji vsaj 20 cm lesa. Šele ko smo z obrezovanjem končali in pobrali ostanke, lahko prisujemo zemljo, pognojimo prostor med rastlinami in mogoče zavarujemo grmiče še s smrečjem ali praprotjo. Pri vrtnicah popenjavkah obrežemo na kratko le prvo leto ob saditvi, pozneje pa le pri tleh izrežemo ostarele veje oziroma take, ki so polne kratkih vejic. Kar ostane mladice, jih položimo na tla, da prezimijo pod snegom. V krajih, kjer ni pričakovati dosti snega, povežejo vrtnice popenjavke v snop k opori in tam snop pokrijejo s smrečjem.

Največ skrbi povzročajo starejše in debele vrtnice. Navadno prezimujejo pokonci, kar moremo upogniti, pripognemo previdno k tlom. Krono že prej razredčimo in skrajšamo ter jo s kljukico pričvrstimo na zemljo, krošnjo pa obsujemo z zemljo in pokrijemo s smrečjem. Tudi visoke vrtnice, ki stojijo pred hišo, pripognemo in pokrijemo s primešano zemljo ter smrečjem ali praprotjo. Ob hudi burji pa poveznemo na zavarovane rastline še papirne in začasno tudi polivinilne vrečke, ki jih bomo dobro pritrdili. Konec februarja zrahljamo zimsko zaščito.

—o—

DELOVANJE SLOVENSKEGA KULTURNEGA KLUBA

V soboto, 4. decembra, je bilo v Slovenskem kulturnem klubu miklavževanje. Udeležba je bila kar zadovoljiva in vzdušje je bilo res prijetno.

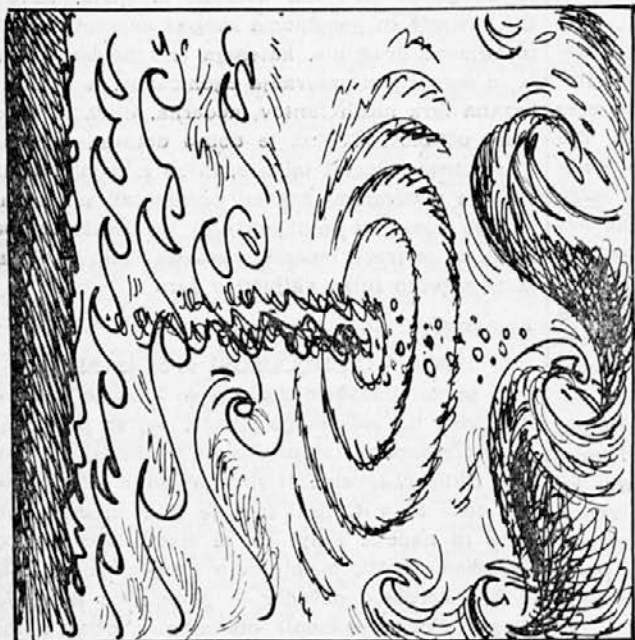
Naslednjo soboto, to je 11. t.m., bo na vrsti predavanje z naslovom »Slovenska zdomska literatura«, ki ga je pripravil profesor Martin Jevnikar. Začetek ob 19. uri.

Piše B. T. riše M. B.

S POLNO PARO

na morje

Tu bi se morala po vseh pravih zgodba končati.

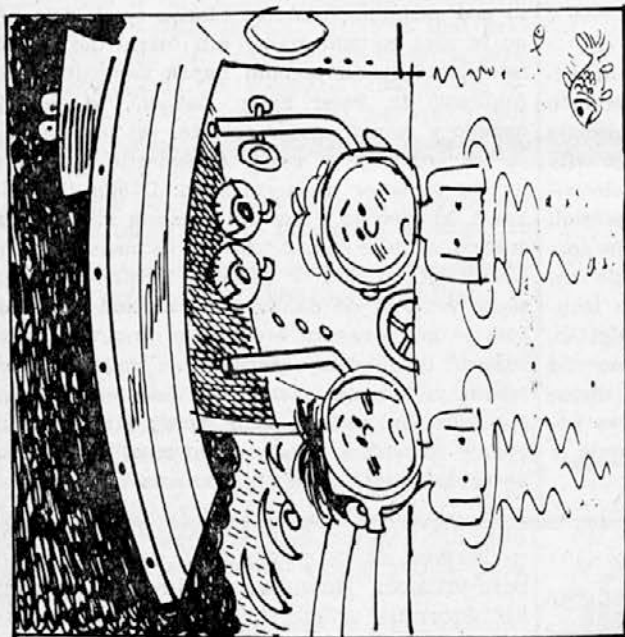
Prekršimo pravila, kot sta jih Blaž in Tomaž pa vseeno pogledimo, kaj se dogaja pod morjem. Radovednost nam vendar to dovoljuje. Če ni šlo vse tako kot bi želeli, pa si maice izmislimo.

Barka se je torej nagro pogrezala.

Dno namreč je bilo, kot je povsod pod morjem, poraščeno s prečudnimi rastlinami; posejano s še bolj čudnimi, plazječimi se in gomazečimi prikaznimi. Kdo naj ve, kje te zgrabi, ušcipne, zbođe kak nebodigitreba.

Zgrabila sta podvodne puške. Blaž pa je po tegnili za vzvod in lokomotiva se je premikala po dnu. Tisoč mehurčkov se je dvigalo iz nje.

»Podvodni maski natakniiva, pa minimalke obleciva,« je predlagal Blaž. Tomaž se je strinjal: »Zakaj pa ne, Skoditi ne more...«

To je bilo zadnje, kar lahko poročamo s površine morja. V naslednjem hipu so se namreč pogrezali v globine morja barka, lokomotiva, Blaž in Tomaž!

bila dobra?

Pristali so na dnu. Barka je razpadla ob udarcu, lokomotiva pa se je lepo usidrala v peščeno morsko dno.

aNša junaka, zdaj ju že lahko imenujemo potapljača, sta se razgledala po tem dnu.

»Jaz ne grem iz lokomotive,« je streslo Blaža. Tudi Tomaža ni vleklo ven.

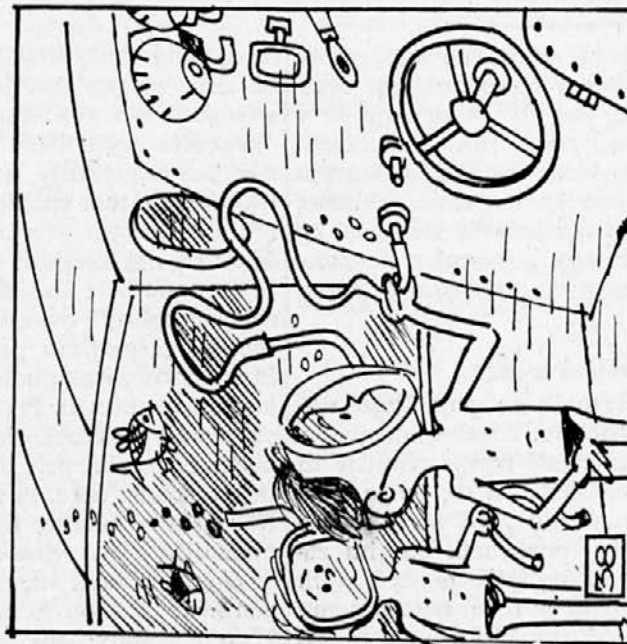
37. Sedla sta k svoji lokomotivi.

»Jaz nočem biti več mornar!« je rekel Tomaž.

»Jaz tudi ne! Požvižgam se na vse pomorstvo!« je odgovoril Blaž.

»Kar jočival!« je zaključil Tomaž. »Pa tole kokto izpivja za slovo!«

Postalo jima je lažje pri srcu.

38. Blaž je zamomjal: »Zraka mi zmanjkujel!« — »Meni tudi!« je odmomjal Tomaž. »Ali ne bi poizkusila paro?« je predlagal Blaž. Tomaž se je strinjal, tako kot vedno.

In sta napeljala cevi svojih mask kar v parni kotel lokomotive...

Zakaj pa ne? V Ljubljani dihajo izpušne pline, na Jesenicah dim, pa bi pristna domača para ne